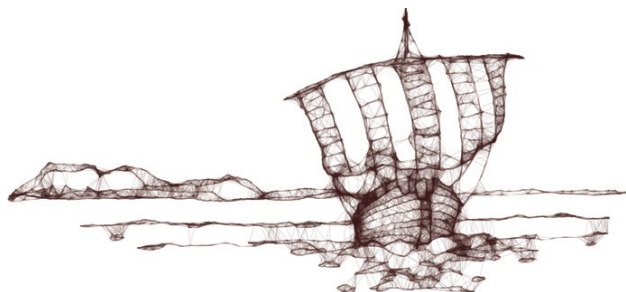

A harmadik misszióút

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Apostolok cselekedetei 18:24-28; 19; 20:7-12, 15-27; 21:1-15; 2Korinthus 4:8-14

„De én mindezekkel nem gondolok, sőt még az én életem sem drága, csakhogy elvégezhessem futásomat és azt a szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól azért kaptam, hogy bizonyosságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról” (ApCsel 20:24, RÚF).

Lukács elég hirtelen kezdi el a beszámolóját Pál harmadik útjáról. A szöveg csak annyit mond, hogy miután egy kis időt eltöltött Antiókiában, missziójának központjában, még egy útra indult, bejárva egymás után „Galácia tartományát és Frigiát, erősítve a tanítványokat mind” (ApCsel 18:23). Ezzel Lukács egyetlen mondattal lefedi az út első 2 400 kilométerét.

Ezt azért teszi, mert az út legfontosabb része Efezus volt, ahol az apostol több időt töltött, mint útjai során bármelyik másik városban. Evangelizációs szemszögből különösen gyümölcsöző volt az efezusi szolgálata. Ázsia egész provinciájára hatást gyakorolt a prédikálása (ApCsel 19:10, 26). Feltehetőleg ekkor alapították meg Kolossé, Hierapolisz és Laodícea gyülekezeteit is, talán Epafrás (Kol 4:12-13), Pál egyik munkatársa által (Kol 1:7; Filemon 23).

Még az is említésre méltó, hogy ez Pál utolsóként feljegyzett útja *Az apostolok cselekedeteiben*, amire szabad emberként indult. Lukács ír még egy római útjáról, de azt fogolyként tette meg.

EFEZUS, 1. rész

ApCsel 18:24-28 feljegyezi, hogy miközben Pál még Efezus felé tartott, egy Apollós nevű zsidó hívő érkezett a városba. Ékesen szóló férfi volt, jól ismerte az Írásokat. Lukács leírásából egyértelmű, hogy Jézus követője volt: „Ő már tanítást kapott az Úr útjáról, és buzgó lélekkel hirdette, és helyesen tanította a Jézusról szóló igéket” (ApCsel 18:25, RÚF). Viszont csak János keresztségét ismerte. Apollóست Keresztelő János keresztelte meg, tehát ismerte Jézust földi szolgálata során, de a golgota/pünkösdi eseményei előtt elköl-tözhetett arról a területről – talán vissza Alexandriába. Ez magyarázza, hogy Akvila és Priscilla miért tanította őt tovább. Bár Apollós értette az Írásokból, hogy Jézus volt Izrael Messiása (ApCsel 18:28), azt még meg kellett mutatni neki, hogyan fejlődött tovább a kereszténység Jézus szolgálata óta. Ezen túlmenően Akvila és Priscilla többet is tett Apollóért: az efezusi hívőkkel együtt ajánló levelet adtak neki, amelyet Akhája gyülekezeteinek címeztek (ApCsel 18:27), ennek köszönhetően pedig hatékony szolgálatot végezhetett Korinthusban (1Kor 3:4-6; 4:6; 16:12).

Olvassuk el ApCsel 19:1-7 szakaszát! Mi történt Pállal, amikor meg- érkezett Efezusba?

Apollós története kapcsolódik a tizenkét emberről szóló beszámolóhoz, akikkel Pál Efezusban találkozott megérkezéskor, mert nagyon hasonlított a helyzetük. A „tanítványok” megnevezésből (ApCsel 19:1) és Pál kérdéséből (ApCsel 19:2) egyértelműen arra következtethetünk, hogy hittek Jézusban. Ám az apostolnak adott válaszuk mutatja, hogy mint Apollós, ők is Keresztelő János tanítványai voltak, majd Jézus tanítványai lettek, de nem éltek át a pünkösdi tapasztalatot. Ekkor viszont még mélyebb tapasztalatot szerezhettek az Úrral. „Amikor Pál Efezusba érkezett, tizenkét testvért talált ott, akik Apollóshoz hasonlóan Keresztelő János tanítványai voltak és Krisztus missziójáról bizonyos ismerettel rendelkeztek. Nem voltak oly tehetségesek, mint Apollós, azonban ugyanazzal az őszinteséggel és hittel igyekeztek terjeszteni az elfogadott ismeretet” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 186. o.). Új-bóli keresztségüket ennek a sajátos helyzetnek a fényében kell értelmeznünk. Nem egy másik keresztény felekezetből jöttek, ami után megtértek volna. Egyszerűen csatlakoztak a kereszténység fő irányzatához. Talán azt jelenti, hogy vették a Szentlelket és nyelveken szóltak, hogy Apollóshoz hasonlóan ők is keresztény misszionáriusok lettek, és így teljes felhatalmazást kaptak a Jézus Krisztusról való bizonyágtételre mindenütt, amerre csak jártak.

EFEZUS, 2. rész

Pál Efezusban először a zsinagógában prédikált. Amikor ellenállással találkozott, az új hívőkkel egy bizonyos Tirannosz iskolájába költöztek át, ahol két éven keresztül naponta hirdette az Igét (ApCsel 19:8-10). Lukács úgy összegzi az apostol efezusi szolgálatát, hogy az egész provinciát szorgalmasan tanította (ApCsel 19:10, 26). ApCsel 19:11-20 verseiben Lukács leír néhány csodatörténetet, amelyekkel Isten hatalmának győzelmét mutatja be egy olyan városban, ahol elterjedt volt a varázslás és a babonáság. Kétségtelen, hogy Isten Pálon keresztül is gyógyíthatott, de még azoknak a zsebrendőknek vagy kötényeknek is volt gyógyító ereje, amelyeket az apostol megérintett (ApCsel 19:12), ez emlékeztet arra, ahogyan Jézus meggyógyította a vérfolyásos asszonyt (Lk 8:44). Lukács szerint talán az efezusi babonáság miatt Isten „nem közönséges” csodákat hajtott végre (ApCsel 19:11). Ez arra lehet példa, hogy Isten az emberek felfogóképességének szintjéhez igazítja a szükségleteik kielégítését. Pál úgy döntött, hogy Jeruzsálembe megy (ApCsel 19:21). Lukács nem nevezi meg ennek az útnak az okát, de az apostol írásából tudjuk, hogy a jeruzsálemi gyülekezet szegényeinek akarta átadni az általa összegyűjtött összeget (Róm 15:25-27; 1Kor 16:1-3). Az első évek vagyonszűkössége és a Claudius ideje alatti súlyos éhínség szegénységbe taszította a júdeai hívőket. Pál annak lehetőségét látta meg a segélykiáltásukban (Gal 2:10), hogy megerősítse a bizalmukat úgy az apostolsága, mint a már a kultúrákon átívelő egyház egysége iránt, bár tudta, ezzel veszélyeknek teszi ki magát (ApCsel 20:22-23; Róm 15:31).

Olvassuk el ApCsel 19:23-40 részét! Mi volt a valódi oka a Pállal szembeni ellenállásnak Efezusban, amivel az ott töltött ideje végén találta szemben magát?

A szembenállás oka a pogány bálványimádás volt, amire Pál szolgálata komoly fenyegetést jelentett. Demeter valódi motivációja egyértelműen anyagi indíttatású volt, viszont vallási kérdésként tudta feltüntetni Artemisz (vagy Diána) temploma miatt, ami az ókori világ hét csodájának egyike volt, éppen Efezusban.

Olvassuk el ApCsel 19:27 versét! Figyeljük meg, hogy Demeter milyen mesterien tudta becsempészni a vallásos „kegyesség” szálát, mivel szerette volna, ha továbbra is áramlik hozzá a pénz! Miért kell keresztényként is vigyáznunk, nehogy ugyanígy próbáljunk manipulálni a hitet vagy a kegyesség látszatával?

TROÁSZ

Pál a lázongás után (ApCsel 19:23-40) úgy döntött, hogy elhagyja Efezust. Hosszú kiterőt tett Makedóniába és Akhájába, ahelyett, hogy egyenesen Jeruzsálem felé tartott volna (ApCsel 20:1-3). Útján a pogány gyülekezetek néhány képviselője is elkíserte (ApCsel 20:4).

Olvassuk el ApCsel 20:7-12 szakaszát! Mi a téves abban a gyakran hallott érven, ami szerint e versek bizonyítják, hogy a nyugalomnap átkerült vasárnapra?

Pál troászi megállója egy gyülekezeti találkozóval végződött a „*hétnek első napján*” (ApCsel 20:7). A „*kenyér megszegésére*” gyűltek össze. Ez talán az úrvacsorára utal, amit a jeruzsálemi gyülekezet korai napjaitól kezdve gyakran összekapcsoltak közös étkezésekkel (ApCsel 2:42, 46). Nem zárja ki ennek lehetőségét az, hogy nem találunk említést sem pohárról, sem imádságról. Gyakran próbálják ezzel a történettel bizonyítani, hogy Pál korában már – legalább a pogány gyülekezetekben – a vasárnap felváltotta a szombatot az istentisztelet napjaként.

Mielőtt azonban ilyet állítanánk, szükséges pontosítani, hogy melyik napon történt a találkozó és mi volt a célja. A lámpásokra tett utalás (ApCsel 20:8) és az, hogy Pál prédikációja éjfélig tartott (ApCsel 20:7), majd pedig pirkadatig (ApCsel 20:11), nem is beszélve Eutikhus mély álmáról (ApCsel 20:9), mind egyértelművé teszi: éjszakai összejövetelről volt szó.

A kérdés viszont az, hogy a vasárnap előtti vagy utáni éjszaka történt mindez? A válasz attól függ, hogy Lukács az időszámításnak melyik rendszerét alkalmazza, a zsidó számítást, napnyugtától napnyugtáig vagy a római, éjféltől éjfélig. Az előbbi esetben szombat éjszaka, az utóbbiban pedig vasárnap éjszaka volt. Mindenesetre ApCsel 20:7-12 részének szövegkörnyezete arra utal, hogy még ha vasárnap este történt is a találkozó, nem általános gyülekezeti összejövetel volt, hanem egy rendkívüli alkalom, mivel Pál az azt követő reggel készült útnak indulni. Nehéz volna ezzel az elszigetelt és kivételes történettel alátámasztani a vasárnapünneplést, valójában nem is lehet.

Időzzünk még el a szombatünneplés érvényességét alátámasztó érveknél! Hogyan erősítik a bibliai bizonyítékok a hetednapi adventista keresztény identitásunkat és azt, hogy hirdetnünk kell a világnak a hármas angyali üzenetet?

MILÉTOSZ

Jeruzsálemben menet Pál ismét megállt, ez alkalommal Milétoszban, ahol az efezusi gyülekezetvezetőknek elmondhatta búcsúüzenetét.

Olvassuk el ApCsel 20:15-27 verseit! Mire helyezte Pál a hangsúlyt üzenete bevezető szakaszában?

Mivel az apostol már egy újabb utat tervezgetett, Róma és Hispánia érintésével (Róm 15:22-29), nem hitte, hogy valaha visszatér Ázsiába. Beszédét az Efezusban eltöltött évek beszámolójával kezdte. Nemcsak a múltból szólt, azaz arról, hogyan élt az efezusiak között, hanem a jövőről is, mert tartott attól, ami Jeruzsálemben történhet vele.

Nem volt alaptalan a félelme. A jeruzsálemi gyülekezet gyanakvással, ha nem is ellenségesen tekintett rá a múltbeli üldözése és az általa hirdetett körülmetéléstől mentes evangélium miatt (ApCsel 21:20-26). A zsidó hatóságok szemében áruházi volt, aki háttal fordított vallási hagyományainak (ApCsel 23:1-2). Az I. század közepe táján forradalmi és nacionalista eszmék keringtek Júdeában, főként az igazságtalan római kormányzás miatt. Ez a légkör a zsidó társadalom minden részét áthatotta, még talán a gyülekezetet is. Ezért Pál, az egykori farizeus hírhedtté vált a pogányok közötti tevékenykedése okán (ApCsel 21:27-36).

Az apostol több dolog miatt is aggódott. ApCsel 20:28-31 szakaszában arra összpontosít, hogy az efezusi gyülekezet vezetői hogyan kezeljék a hamis tanítókat, akiket gonosz farkasokhoz hasonlított, mert rossz irányba akarják terelni, meg akarják rontani a nyáját. Tehát már az egyházban és a legkorábbi időkben is valóságos veszélyt jelentettek a hamis tanítók. Ahogy Salamon mondta máskor, más környezetben: „*nincs új dolog a nap alatt*” (Préd 1:9). A keresztény egyház történelme megmutatja, milyen hihetetlen károkat okoztak az egyháznak a hamis tanítók. Ez a probléma egészen a végidőig megmarad (2Tim 4:3).

Nem kérdés, hogy Pált sok minden foglalkoztatta és aggasztotta, mégsem ingott meg hűsége és szorgalma.

Olvassuk el 2Kor 4:8-14 részét! Az apostol szavaiból mit tudunk magunkra nézve alkalmazni, főként a próbák idején? Miben volt a legfőbb bizalma?

TÍRUSZ ÉS CÉZÁREA

Milétosz után Lukács részletesebben tárgyalja Pál útját. Jeruzsálemben menet az apostol egy hetet töltött Tíruszban, a főníciai tengerparton, ahol a hajója kirakodott (ApCsel 21:1-6). Míg ott volt, a hívők kérelték, hogy ne menjen Jeruzsálemben. Nem feltétlenül ellentétes az apostol korábbi, Istentől kapott útmutatásával az, hogy a Szentlélek vezetését követve a hívők ekkor óvták Pált a jeruzsálemi úttól. A görög *etheto en tō pneumatī* fordulatot ApCsel 19:21 versében valószínűleg úgy kellene fordítani, hogy „*elhatározta a Lélek által*” (RÚF), és nem úgy, mintha Pál önmagában jutott volna erre a döntésre. A lényeg, hogy a Szentlélek megmutathatta a tíruszi keresztényeknek, milyen veszélyek leselkednek Pálra. Így emberi aggodalomtól vezérelve javasolták neki, hogy álljon el elhatározásától. Az apostol sem volt biztos abban, hogy mi fog vele történni Jeruzsálemben (ApCsel 20:22-23). Az isteni vezetés nem fed fel mindig mindent, még olyanoknak sem, mint Pál.

Olvassuk ApCsel 21:10-14 szakaszát! Milyen különleges esemény történt Cézáréában Pál jeruzsálemi útjával kapcsolatban?

Agabosz jeruzsálemi próféta volt, akivel már találkoztunk ApCsel 11:27-30 részében, amikor az éhínségről volt szó. Az ószövetségi prófétákéhoz hasonló módon szemléltette az üzenetét (pl. Ézs 20:1-6; Jer 13:1-10). Életszerűen bemutatta, hogy mi történik Pállal, amint Jeruzsálemben ér, és hogyan adják majd át az ellenségei a pogányoknak (a rómaiaknak).

Pál társai nyilván figyelmeztetésként és nem próféciaként értelmezték Agabosz üzenetét, így mindenféleképpen meg akarták győzni az apostolt, hogy ne menjen Jeruzsálemben. Bár Pált mélyen megindította a reakciójuk, eltökélte, hogy bevégzi a küldetését, még az élete árán is. Az evangélium becsülete és az egyház egysége fontosabb volt számára, mint a saját biztonsága vagy érdeke.

„Az apostol még sohasem közeledett ily szomorú szívvel Jeruzsálem felé. Tudta, hogy ott csak néhány barátot, de sok ellenséget talál. Közeledett a városhoz, amely elvetette és megölte Isten Fiát; amely fölött Isten haragjának fenyegető fellegei gyülekeztek” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 261. o.).

Pál hittel haladt előre, bár félreértették, megrágalmazták, rosszul bántak vele és gyakran szidalmazták. Hogyan tanulhatunk meg mi is így tenni, még ha csüggesztők is a körülmények?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Az evangélium tanítójának sikere újból felingerelte a zsidók haragját. Mindenhonnan jöttek a hírek az új tan terjedéséről, mely által a zsidók szabbaddá lettek a ceremonális törvény rítusainak megtartásától, ugyanakkor a pogányok Ábrahám gyermekeiként a zsidókkal egyenlő kiváltságot kaptak... [Pál] Világos kijelentését, hogy „...*nincs többé görög és zsidó, körülméltesség és körülméletlenség...*” (Kol 3:11), ellenségei vakmerő istenkáromlásnak tekintették, és elhatározták, hogy elnémítják” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 256. o.).

„Még saját hittestvéreinek részvételére és támogatására sem számíthatott. A megtéretlen zsidók, akik oly szoroson a nyomában voltak, nem mulasztották el, hogy személyesen, valamint levélben a legkedvezőtlenebb híreket terjesszék róla és munkájáról Jeruzsálemben. Néhány apostol és vén is igaznak fogadta el e híreket, anélkül, hogy megkísérelték volna megcáfolni azokat vagy kinyilvánítani, hogy nem értenek egyet a rossz hírekkel” (i. m. 261-262. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA:

1. Keresztelő János korábbi követője volt az a tizenkét tanítvány, akikkel Pál Efezusban találkozott, de közben már Jézus tanítványai lettek (ApCsel 19:1-7). Miért lehet ezzel a szakasszal érvelni amellett, hogy kérjük a más felekezetekből az adventista hithez csatlakozó keresztyének újrakeresztelését, akiket korábban már alámerítettek? Van jelentősége annak, hogy Apollóst nem keresztelték újra?
2. Gondoljunk bele Pál helyzetébe! Saját honfitársai utasították el, akik nem hittek Jézusban. Még a Jézusban hívő zsidók közül is sokan gyanakodva, sőt bizalmatlanul tekintettek rá, mert úgy gondolták, hogy „útjelzőket” mozdított el. Sok pogány gyűlölte az általa hirdetett evangéliumot. Mégis miért tartott ki Pál minden ellenállás ellenére? Mit tanulhatunk meg a történetéből?
3. Gondoljunk egyéb érvekre, amelyekkel az emberek azt próbálják bizonygatni, hogy a szombat szerepét átvette a vasárnap vagy a nyugalomnap már nem kötelező érvényű! Hogyan válaszolnánk ezekre, még hozzá úgy, hogy bemutassuk: a szombatünneplés nem törvényeskedés, mint ahogy a többi kilenc parancsolat betartása sem az? Vagyis hittel engedelmeskedünk, miközben tudjuk, hogy mi az üdvösségünk egyetlen reménye.

SIPOS KÁROLY:

BŰNBÁNAT MÉLYÉBŐL

Mélyre vetettél, Uram engem;
mélyre vetettél, Uram, Isten!
Megpróbáltál, de próbád tüze
nem azért volt, hogy elveszítsen.

Nem vesztő tűz, mert bűnt, salakot
égettél csak e belső tűzben,
s én, mint az ezüst, a színarany
tűzben tisztul: megmenekültem.

Megmentettél! Te mentettél meg!
Tetőled jött a szabadítás!
Magam akartam szabadulni,
s nem szabadított meg semmi más.

Ezer halál járt, rettentett bár
körülfem, bennem, fejem felett,
s az égő, tüzes kemencében –
éreztem mentő kegyelmedet!

A mélységből kiáltok Hozzád,
de ez a mélység szent magasság!
Mélyre vetettél, Uram engem,
hogy közelebb lehessenek Hozzád!